

อิทธิพลของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการและการรับรู้ความสามารถของตนเอง
ในการประกอบการที่มีต่อทัศนคติและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ
ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

**The Influences of Entrepreneurial Characteristics and Self-Efficacy on
Undergraduate Students' Entrepreneurial Attitude and Intention**

จุฑามาศ ทวีไพบูลย์วงศ์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Jutamard Thaweepaiboonwong

Kasetsart University, Thailand

E-mail: jutamard.t@ku.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ ทัศนคติและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ และวิเคราะห์อิทธิพลของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการและการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ ที่มีต่อทัศนคติและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 364 คน วิเคราะห์ระดับของตัวแปรโดยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างในการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยต่างๆ ที่มีต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการอยู่ในระดับมาก โมเดลอิทธิพลของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการและการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ ที่มีต่อทัศนคติและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการและคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการอธิบายทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการได้ร้อยละ 48 และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ และทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการสามารถอธิบายความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการได้ร้อยละ 70 โดยการรับรู้ความสามารถในการประกอบการและคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ

* วันที่รับบทความ : 14 สิงหาคม 2566; วันที่แก้ไขบทความ 10 กันยายน 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 12 กันยายน 2566

Received: August 14, 2023; Revised: September 10, 2023; Accepted: September 12, 2023

คำสำคัญ: คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ; ทักษะต่อการเป็นผู้ประกอบการ; การรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ; ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

Abstracts

The objectives of this quantitative research were to study the level of entrepreneurial characteristics, entrepreneurial self-efficacy, attitude towards entrepreneurship, and intention of being an entrepreneur, and analyze the influence of entrepreneurial characteristics and entrepreneurial self-efficacy on entrepreneurial attitudes and intentions of undergraduate students. The sample consisted of 364 undergraduate students. Means and standard deviations were used to examine the levels of the variables. Structural equation modeling was used to analyze the influence of various factors on an individual's intention to become an entrepreneur.

The results found that the students have the characteristics of entrepreneurship, an attitude towards entrepreneurship, entrepreneurial self-efficacy, and the intention to be entrepreneurs at a high level. The model of the influence of entrepreneurial characteristics and self-efficacy on entrepreneurial attitudes and intentions fit with empirical data. Entrepreneurial characteristics and self-efficacy could explain 48 percent of the attitude towards entrepreneurship. Moreover, entrepreneurial characteristics, self-efficacy, and attitude towards entrepreneurship could explain 70 percent of entrepreneurial intention because entrepreneurial characteristics and self-efficacy directly influence entrepreneurial intention and indirectly influence it through attitude towards entrepreneurship.

Keywords: Entrepreneurial characteristics; Attitude towards entrepreneurship; Entrepreneurial self-efficacy; Entrepreneurial intention

บทนำ

การเข้าสู่ตลาดแรงงาน โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีในแต่ละปีจำนวนมาก โดยผู้สำเร็จการศึกษาในปี 2565 มีจำนวน 2.56 แสนคน (สำนักงานปลัด กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม, 2566 : ออนไลน์) และมีแนวโน้มไม่สอดคล้องกับความต้องการแรงงาน เนื่องจากการปรับตัวของทั้งภาคการผลิต ภาคการค้าและภาคบริการ ที่มีการนำเทคโนโลยีหุ่นยนต์และระบบอัตโนมัติมาใช้แทนแรงงาน รวมทั้งความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจทั้งระดับโลกและระดับประเทศ ส่งผลสืบเนื่องต่อความต้องการแรงงาน สะท้อนจากจำนวนการว่างงานของผู้มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ในไตรมาส 1 ปี 2566 จำนวนกว่า 1.92 แสนคน หรือคิดเป็นร้อยละ 45.7 ของผู้ว่างงานทั้งหมด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2565 : ออนไลน์) ขณะเดียวกันการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจเป็นรูปแบบการประกอบอาชีพที่ได้รับความนิยมมากขึ้น มีการส่งเสริมการสร้างผู้ประกอบการโดยหน่วยงานต่างๆ สำหรับสถาบันอุดมศึกษา มีการพัฒนารายวิชาทางด้านการประกอบการ สำหรับผู้เรียนในสาขาวิชาต่างๆ โดยคาดหวังให้การประกอบการ เป็นทางเลือกของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและการรับรู้ต่อความสามารถในการเป็น

ผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตาม ผู้ที่จะเป็นผู้ประกอบการได้ยังต้องมีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ และมีความตั้งใจต่อการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial Intention)

ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคมที่ใช้อธิบายว่าพฤติกรรมของบุคคล (Behavior) เป็นผลมาจากความตั้งใจ (Intention) ซึ่งเกิดจากความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral Beliefs) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative Beliefs) และความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control Beliefs) (Ajzen, 2002 : 665) การเป็นผู้ประกอบการจึงเกิดจากความตั้งใจต่อการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นผลจากการมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมหรือการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ

ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (Attitude towards Entrepreneurship) เป็นการให้คุณค่าทางบวกหรือทางลบต่อการเป็นผู้ประกอบการ โดยหากบุคคลให้คุณค่าต่อสิ่งที่ตามมาจากการเป็นผู้ประกอบการหรือมีทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการในทางบวกสามารถส่งผลต่อความตั้งใจต่อการเป็นผู้ประกอบการ (Liñán & Chen, 2006 : 25) สำหรับการรับรู้ความสามารถในการประกอบการ (Entrepreneurial Self-Efficacy) เป็นความมั่นใจของตนเองว่าสามารถเป็นผู้ประกอบการ ควบคุมและประสบความสำเร็จจากการประกอบการได้ โดยการรับรู้ความสามารถในการประกอบการสามารถส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการได้เช่นกัน (Tsai et al., 2016 : 455)

การศึกษานี้จึงต้องการศึกษาถึงคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการที่มีต่อทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนและการสนับสนุนการเรียนรู้ด้านการเป็นผู้ประกอบการ และเพื่อนำไปสู่การเป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จของนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ ทัศนคติและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการและการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการที่มีต่อทัศนคติและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยนี้ได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 1 และ 2 ที่เรียนรายวิชาเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากขนาดตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างซึ่งควรเป็น 10-20 เท่าของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ (Schumacker & Lomax, 2004; Hair et al., 2010) และไม่น้อยกว่า 300 ตัวอย่าง (Tabachnick & Fidell, 2007) การวิจัยครั้งนี้กำหนดขนาดตัวอย่าง เท่ากับ 400 คน ทั้งนี้จากการพิจารณา ค่า Mahalanobis Distance และตัดค่าผิดปกติในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล เหลือข้อมูลแบบสอบถามที่ใช้ในการวิเคราะห์จำนวน 364 ฉบับ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 1 และ 2 ที่เรียนรายวิชาเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นการสุ่มตัวอย่างตามความสะดวก (Convenience Sampling) โดยเป็นแบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ให้ข้อมูลตอบด้วยตนเอง (Self-Administered Questionnaire)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้พัฒนาข้อคำถามจากแนวคิดทฤษฎี รวมทั้งจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งแบบสอบถามเป็น 6 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ พัฒนามาจากนิยามในงานวิจัยของ Kyndt and Baert (2015 cited in Draksler & Širec, 2018 : 27); Costa and Mares (2016 : 108); Lumpkin and Dess (1996 : 140) จำนวนรวม 67 ข้อ ใช้มาตรวัด 5 ระดับของ Likert ส่วนที่ 3 การรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ พัฒนาข้อคำถามจากงานวิจัยของ Liñán and Chen (2006 : 20); Costa and Mares (2016 : 108); Puni et al. (2018 : 500); Pramudita (2021 : 59) เป็นมาตรวัด 5 ระดับของ Likert จำนวน 5 ข้อ ข้อคำถามเช่น “หากท่านพยายามที่จะเริ่มต้นทำธุรกิจ ท่านจะมีโอกาสสูงที่จะประสบความสำเร็จได้” “ท่านรู้ว่าจะพัฒนาแผนการทำธุรกิจได้อย่างไร” ส่วนที่ 4 ทักษะต่อการเป็นผู้ประกอบการ พัฒนามาจากข้อคำถามงานวิจัยของ Liñán and Chen (2006 : 20); Costa and Mares (2016 : 108); Pramudita (2021 : 59) เป็นมาตรวัด 5 ระดับของ Likert จำนวน 6 ข้อ ข้อคำถามเช่น “การประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการมีความน่าสนใจสำหรับท่าน” “หากท่านมีโอกาสและทรัพยากร ท่านจะเริ่มต้นทำธุรกิจ” ส่วนที่ 5 ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ พัฒนาข้อคำถามจากงานวิจัยของ Liñán and Chen (2006 : 20); Puni et al. (2018 : 500); Pihie and Akmaliah (2009 : 342) เป็นมาตรวัด Likert 5 scale จำนวน 7 ข้อ ข้อคำถามเช่น “ท่านมุ่งมั่นที่จะสร้างธุรกิจของตัวเองในอนาคต” “ท่านมีความพร้อมในการทำสิ่งต่างๆ เพื่อเป็นผู้ประกอบการ” และส่วนที่ 6 ความคิดเห็นต่อปัจจัยสำคัญที่ทำให้ต้องการเป็นผู้ประกอบการ เป็นคำถามปลายเปิด

ก่อนนำไปใช้ได้มีการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยผู้ทรงเชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้ค่า IOC ทุกข้อคำถามอยู่ในช่วง 0.67-1.00 และตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการนำไปทดลองใช้จำนวน 30 ชุด ได้ค่า Cronbach Alpha ของข้อคำถามส่วนที่ 2 ถึง 5 อยู่ระหว่าง 0.817 ถึง 0.966

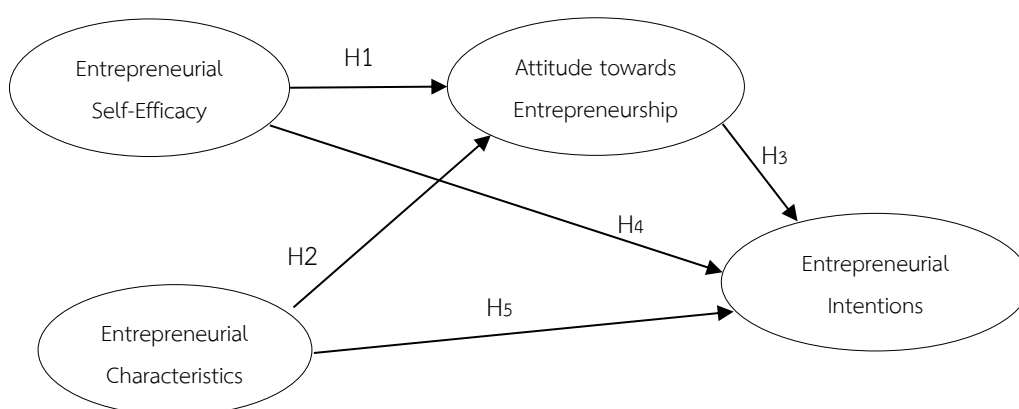
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ตรวจสอบลักษณะเบื้องต้นของข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความความเบ้ ค่าความโด่ง หลังจากนั้นทำการวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) และวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ทิศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้เกณฑ์กำหนดระดับของค่าเฉลี่ย ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ระดับมาก และค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มากที่สุด

4.2 วิเคราะห์อิทธิพลของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ ที่มีต่อทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ด้วยการใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

นักศึกษาระดับปริญญาตรีผู้ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 78.26 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.15 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และร้อยละ 48.85 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ร้อยละ 27.11 มีประสบการณ์ทางธุรกิจ ร้อยละ 42.71 อยู่ในครอบครัวที่ปัจจุบันทำธุรกิจ และร้อยละ 6.14 เคยทำธุรกิจ โดยร้อยละ 27.37 มีรายได้หลักของครอบครัวจากการทำธุรกิจ ร้อยละ 48.08 มีรายได้หลักของครอบครัวจากการทำงานประจำ และร้อยละ 19.18 มีรายได้หลักมาจากการทำธุรกิจและการทำงานประจำ

1. ระดับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ ทักษะและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ได้คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 10 ด้าน ดังตารางที่ 1 โดยนักศึกษามีคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการทุกด้านในระดับมาก ทักษะต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษายู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 1 ระดับคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ ทักษะต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ และความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

ตัวแปร	ชื่อย่อตัวแปรในโมเดล	Mean	S.D.	ระดับ
คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ	CHARACTER	3.96	0.42	มาก
ความสามารถในการตัดสินใจ	CHA1	3.85	0.56	มาก
ความมีวินัย	CHA2	4.02	0.58	มาก
การสร้างเครือข่าย	CHA3	4.05	0.61	มาก
ความมุ่งมั่นอดทน	CHA4	3.94	0.49	มาก
ความสามารถในการวางแผน	CHA5	4.00	0.56	มาก

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	ชื่อย่อตัวแปรใน โมเดล	Mean	S.D.	ระดับ
ความสามารถในการเรียนรู้	CHA6	3.91	0.58	มาก
การพึ่งพาตนเองได้	CHA7	3.99	0.57	มาก
การมองเห็นโอกาส	CHA8	3.87	0.55	มาก
การตระหนักถึงความคุ้มค่า	CHA9	4.13	0.59	มาก
ความสามารถในการโน้มน้าว	CHA10	3.83	0.58	มาก
การรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ	SELF_EFFICACY	4.01	0.59	มาก
ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ	ATTITUDE	3.72	0.65	มาก
ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ	INTENTION	3.87	0.66	มาก

2. การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

ผู้วิจัยวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างโดยวิธี Covariance-based-SEM ซึ่งประมาณพารามิเตอร์ด้วยหลักการภาวะน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum likelihood) จากการตรวจสอบการแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ จากค่าความเบ้และค่าความโด่ง พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง -2 ถึง 2 แสดงว่าข้อมูลมีความกระจายแบบปกติ (Tabachnick & Fidell, 2007)

ตารางที่ 2 แสดงผลการตรวจสอบโมเดลการวัด (Measurement Model) พบว่าค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน (Standardized Factor Loading) ของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีค่ามากกว่า 0.50 และมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ามาตรวัดมีความเที่ยงตรงเชิงสอดคล้อง (Convergence Validity) (Hair et al., 2010) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) มีค่า 0.869 ถึง 0.929 ซึ่งมากกว่า 0.70 แสดงว่ามาตรวัดตัวแปรมีความเชื่อมั่น (Cronbach, 1990 : 204) ค่าความเชื่อมั่นรวมของตัวแปรแฝง (Composite Reliability: CR) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.885 ถึง 0.935 ซึ่งมีความมากกว่า 0.70

ตารางที่ 2 Cronbach's Alpha, CR และ AVE

Construct	Number of Indicator	Cronbach's alpha	CR	AVE
คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ	10	0.904	0.907	0.494
การรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ	5	0.869	0.885	0.607
ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ	6	0.919	0.933	0.702
ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ	7	0.929	0.935	0.674

ค่าเฉลี่ยความแปรปรวนที่สกัดได้ (Average Variance Extracted: AVE) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.494 ถึง 0.702 ซึ่งควรมีค่ามากกว่า 0.50 แต่กรณี AVE มีค่าน้อยกว่า 0.50 แต่มี CR มากกว่า 0.60 สามารถยอมรับได้เช่นกันว่ามาตรวัดตัวแปรแฝงแต่ละตัวสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้อย่างเป็นเอกภาพ (Fornell & Larcker, 1981; Diamantopoulos & Siguaw, 2000)

ตารางที่ 3 เป็นการพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Discriminant Validity) พบว่าค่ารากที่สองของ AVE ของตัวแปรแฝงทุกตัวพบว่ามีค่ามากกว่าค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรแฝงนั้นกับตัวแปรแฝงอื่นทุกตัว (Cross Construct Correlation) แสดงว่ามาตรวัดของตัวแปรทุกตัวสามารถวัดตัวแปรแยกจากมาตรวัดของตัวแปรอื่น หรือมีความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Fornell & Larcker, 1981)

ตารางที่ 3 การประเมินความเที่ยงตรงเชิงจำแนก

	Characteristics	Self-Efficacy	Attitude	Intention
Characteristics	0.703			
Self-Efficacy	0.596	0.779		
Attitude	0.604	0.638	0.838	
Intention	0.617	0.711	0.791	0.821

หมายเหตุ ค่าตัวเลขในแนวทแยงคือค่ารากที่สองของ AVE

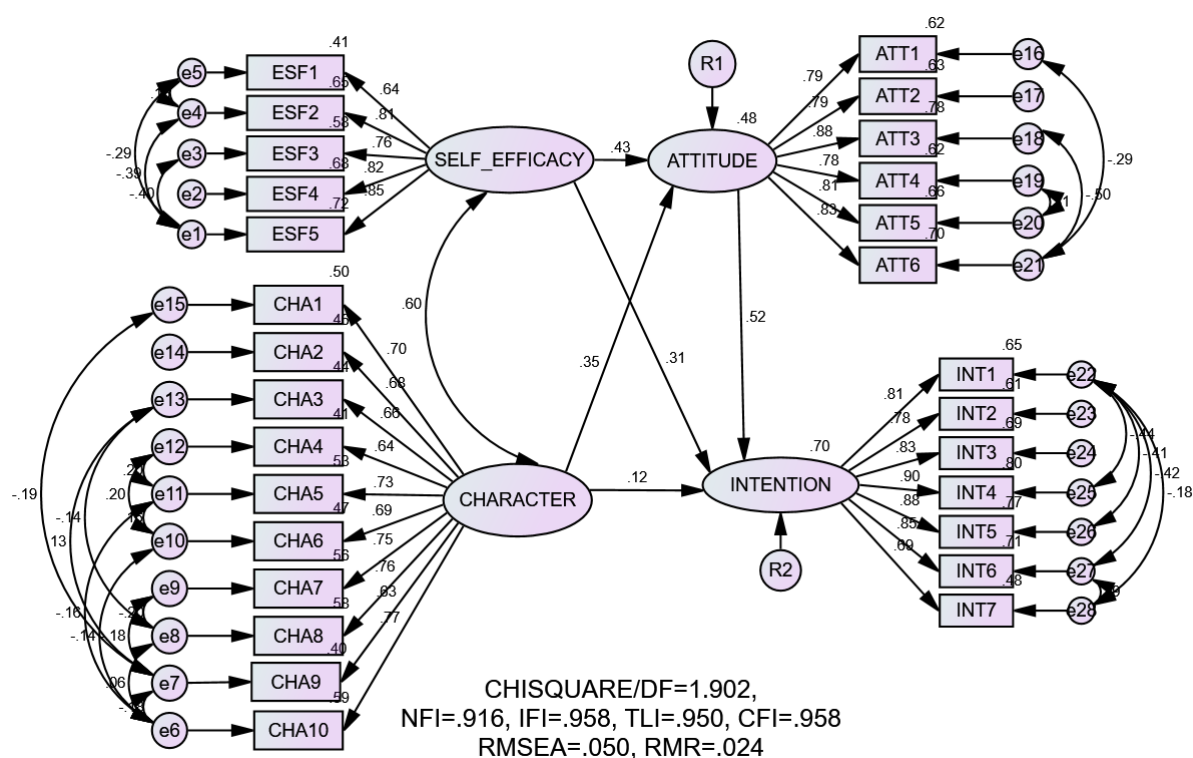
การวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างอิทธิพลของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ ที่มีต่อทัศนคติและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (Chi-square/df) ค่าดัชนีรากที่สองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน (Root Mean Square: RMR) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) ดัชนีวัดความสอดคล้องเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index: CFI) ดัชนีความสอดคล้องสัมพันธ์ (Normal Fit Index: NFI) ดัชนีความสอดคล้องที่เพิ่มขึ้น (Incremental Fit Index: IFI) และดัชนีความสอดคล้องของ Tucker และ Lewis (Tucker-Lewis Index: TLI)

ก่อนปรับโมเดลพบว่าโมเดลยังไม่สอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดลโดยพิจารณาค่า Modification Indices (MI) และเชื่อมค่าความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตได้ในตัวแปรแฝงเดียวกัน ทั้งหมด 24 คู่ หลังจากการปรับโมเดลพบว่าโมเดลที่ปรับใหม่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าดัชนีวัดความสอดคล้องของโมเดลก่อนและหลังการปรับโมเดล ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสถิติวัดความสอดคล้องกลไกของโมเดลก่อนและหลังการปรับโมเดล

Goodness of Fit Test	Absolute Goodness of Fit Tests			Relative Goodness of Fit Tests			
	Chi-square/ df	RMR	RMSEA	CFI	NFI	IFI	TLI
Cut-off value	≤ 2.00	≤ 0.05	≤ 0.05	≥ 0.95	≥ 0.90	≥ 0.90	≥ 0.90
Initial Model	2.520	0.028	<u>0.065</u>	0.924	<u>0.881</u>	0.924	0.917
Modified Model	1.902	0.024	0.050	0.958	0.916	0.958	0.950

แผนภาพที่ 2 แสดงโมเดลที่ได้จากการวิเคราะห์ พบว่าเส้นทางอิทธิพลตามโมเดลเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการมีอิทธิพลทางบวกต่อทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Standardized Regression Weights: Beta) =0.43, $p<.001$) คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางบวกต่อทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ (Beta=0.35, $p<.001$) โดยการรับรู้ความสามารถในการประกอบการและคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ สามารถอธิบายทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ ได้ร้อยละ 48

แผนภาพที่ 2 ผลการวิเคราะห์โมเดลอิทธิพลของคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ ที่มีต่อทัศนคติและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ($\text{Beta}=0.52, p<.001$) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการมีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ($\text{Beta}=0.31, p<.001$) และคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ($\text{Beta}=0.12, p<.01$) โดยการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการ คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการและทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการสามารถอธิบายความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการได้ร้อยละ 70 ทั้งนี้สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

		Beta	b	S.E.	C.R.	P	ผลการทดสอบ
SELF_EFFICACY	→ ATTITUDE	.426	.420	.060	7.018	<.001	เป็นไปตามสมมติฐาน
CHARACTER	→ ATTITUDE	.350	.507	.085	5.945	<.001	เป็นไปตามสมมติฐาน
ATTITUDE	→ INTENTION	.517	.490	.052	9.375	<.001	เป็นไปตามสมมติฐาน
SELF_EFFICACY	→ INTENTION	.312	.291	.047	6.178	<.001	เป็นไปตามสมมติฐาน
CHARACTER	→ INTENTION	.120	.165	.062	2.652	.008	เป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ (Palmer et al., 2019) การวิจัยนี้ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา จากผลการวิจัยพบว่าทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ และการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยทั้ง 5 ข้อที่กำหนดไว้ โดยการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการมีอิทธิพลทางบวกต่อทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Pramudita (2021 : 63) Doanh and Trang (2019 : 1856) และ Tsai et al. (2016 : 455) คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางบวกต่อทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ponmani (2015 : 139) และ Dubey (2022 : 7)

ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการและการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เป็นไปตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behaviour: TPB) ของ Ajzen (2002 : 665) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Amofah et al. (2020 : 14); Paço, et al. (2011 : 31); Iqbal et al. (2012 : 125); อนงค์ รุ่งสุข (2559 : 47) และ ขวัญกมล ดอนขวา และคณะ (2562 : 90) ซึ่งพบว่าทัศนคติต่อการประกอบการมี

อิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ทั้งทางตรงและทางอ้อม และการวิจัยของ Puni et al. (2018 : 503) และ Amofah et al. (2020 : 15) ซึ่งพบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ การเพิ่มการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการจึงจะส่งผลต่อทัศนคติและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งการวิจัยของ Peterman and Kennedy (2003 : 136) พบว่าการสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบการของนักศึกษาผ่านการให้ประสบการณ์ทางธุรกิจจะส่งผลต่อความต้องการเป็นผู้ประกอบการและความเป็นไปได้ของการประกอบการได้ โดยผู้มีประสบการณ์ที่ดีในทางธุรกิจจะมีความเป็นไปได้มากในการเริ่มต้นธุรกิจของตนเอง

จากผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ โดยประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ (1) ความสามารถในการโน้มน้าวผู้อื่น (2) การมองเห็นโอกาสและใช้ประโยชน์จากโอกาส (3) การพึ่งพาตนเองได้ (4) ความสามารถในการวางแผนกำหนดวิสัยทัศน์ รวมถึงการแปลงวิสัยทัศน์ไปสู่แผนเชิงปฏิบัติ (5) ความสามารถในการตัดสินใจ (6) ความสามารถในการเรียนรู้ พัฒนาความรู้และทักษะของตนเอง (7) ความมีนวัตกรรม การใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการประกอบการ (8) การสร้างเครือข่ายและรักษาเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก (9) ความมุ่งมั่นอดทน ความพยายามอย่างไม่ลดละเพื่อไปสู่เป้าหมาย และ (10) การตระหนักถึงความคุ้มค่าทางการเงินจากการประกอบการ คุณลักษณะดังกล่าวมีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sitinjak (2019 : 210) ดังนั้น การให้นักศึกษาได้เข้าใจและพัฒนาคุณลักษณะดังกล่าวเมื่อนักศึกษาจะส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการในอนาคตต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาจะส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการทั้งทางตรงและทางอ้อม สถานศึกษาจึงควรพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านความสามารถในการโน้มน้าวซึ่งเป็นความสามารถในการสื่อสารถึงความต้องการได้อย่างชัดเจน การมองเห็นโอกาส ซึ่งต้องสามารถติดต่อการเปลี่ยนแปลงของสิ่งรอบตัวได้เป็นอย่างดีเพื่อแสวงหาโอกาสใหม่ๆ และความเป็นอิสระ ซึ่งหมายถึงความสามารถในการทำงานให้สำเร็จได้ด้วยตนเองมากกว่าขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ในการกำหนดตารางเวลาการทำงาน การจัดลำดับความสำคัญของงาน รวมทั้งการตัดสินใจ

2. จากการวิจัยซึ่งพบว่านอกจากคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนิสิตแล้ว ทัศนคติต่อการเป็นผู้ประกอบการและการรับรู้ความสามารถของตนเองในการเป็นผู้ประกอบการของนิสิตล้วนมีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรเพิ่ม

ความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ด้านการประกอบการให้กับนักศึกษา โดยพิจารณารูปแบบการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เพื่อให้นักศึกษาได้รับรู้ถึงความสามารถของตนเองและมีทัศนคติที่ดีต่อการประกอบการ

3. ผู้สนใจอาจศึกษาเพิ่มเติมถึงแนวทางการส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการให้กับนักศึกษารวมทั้งการสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาในการประกอบการ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ โดยเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องพิจารณาในการสนับสนุนการสร้างผู้ประกอบการ รวมทั้งการศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความสำเร็จในการประกอบการของธุรกิจใหม่

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญกมล ดอนขวา ปวงปณิต สอบขุนทด วาสนา ทองอยู่ สุไพรินทร์ แนนอุดร และ แว่ววิไล เครื่องพาที. (2562). ทัศนคติที่มีผลต่อความตั้งใจในการประกอบธุรกิจ Startup ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ 4 ในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 9 (2), 81-96.
- สำนักงานปลัด กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม. (2566). ข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษา ปี พ.ศ.2565. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2566. แหล่งที่มา: https://www.info.mhesi.go.th/homestat_cgt_65.php
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). จำนวนผู้ว่างงาน จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เคยทำมาก่อน ภาค และเขตการปกครอง. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2566. แหล่งที่มา: <http://www.nso.go.th/sites/2014/Pages/สำรวจ/ด้านสังคม/แรงงาน/ภาวะการทำงานของประชากร.aspx>
- อนงค์ รุ่งสุข. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. รายงานการวิจัย คณะบริหารธุรกิจ. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- Ajzen, I. (2002). Perceived Behavioral Control, Self-Efficacy, Locus of Control, and The Theory of Planned Behavior. *Journal of Applied Social Psychology*. 32 (4), 665-683.
- Ajzen, I. (2005). *Attitudes, Personality and Behavior* (2nd ed.). Milton-Keynes: Open University Press/McGraw-Hill.
- Amofah, K., Saladrigueset, R., and Akwaa-Seky, E. K. (2020). Entrepreneurial Intentions among MBA Students. *Cogent Business and Management*. 7, 1832401
- Costa, T. G., and Mares, P. (2016). Factors Affecting Students, Entrepreneurial Intentions of Polytechnic Institute of Setubal: A Cognitive Approach. *Revista de Administração, Contabilidade e Economia da Fundace*. 7 (1), 102-117.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed.). New York: Harper & Row.
- Diamantopoulos, A., and Siguaw, J. A. (2000). *Introducing LISREL: A Guide for the Uninitiated*. London: Sage Publications.

- Doanh, D. C., and Trang, T. V. (2019). Entrepreneurial Self-Efficacy and Intention Among Vietnamese Students: A Meta-Analytic Path Analysis Based on the Theory of Planned Behavior. *Management Science Letters*, 9 (11), 1847–1862.
- Draksler, T. Z., and Širec, K. (2018). Conceptual Research Model for Studying Students' Entrepreneurial Competencies. *Naše Gospodarstvo/Our Economy*, 64 (4), 23 – 33.
- Dubey, P. (2022). The Effect of Entrepreneurial Characteristics on Attitude and Intention: An Empirical Study among Technical Undergraduates. *Journal of Business and Socio-Economic Development*. DOI 10.1108/JBSED-09-2021-0117
- Fornell, C., and Larcker, D. F. (1981). Evaluating Structural Equation Models with Unobservable Variables and Measurement Error. *Journal of Marketing Research*, 18 (1), 39–50.
- Hair, J. F., Jr., Black, W. C., Babin, B. J., and Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson.
- Iqbal, A., Melhem, Y., and Kokash, H. (2012). Readiness of the University Students towards Entrepreneurship in Saudi Private University: An Exploratory Study. *European Scientific Journal*. 8 (15), 109-131.
- Kyndt, E., and Baert, H. (2015). Entrepreneurial Competences: Assessment and Predictive Value for Entrepreneurship. *Journal of Vocational Behavior*. 90, 13-25.
- Liñán, F., and Chen, Y. (2006). *Testing the Entrepreneurial Intention Model on a Two-Country Sample*. Departament d'Economia de l'Empresa, Universitat Autònoma de Barcelona.
- Lumpkin, G. T., and Dess, G. G. (1996). Clarifying the Entrepreneurial Orientation Construct and Linking It to Performance. *Academy of Management Review*, 21 (1), 135-172.
- Paço, A. M. F., Ferreira J. M., Raposo, M., Rodrigues, R. G., and Dinis, A. (2011). Behaviours and Entrepreneurial Intention: Empirical Findings about Secondary Students. *Journal of International Entrepreneurship*, 9, 20-38.
- Palmer, C., Niemand, T., Stöckmann, C., Kraus, S., and Kailer, N. (2019). The Interplay of Entrepreneurial Orientation and Psychological Traits in Explaining Firm Performance. *Journal of Business Research*. 94, 183-194.
- Peterman, N. E., and Kennedy, J. (2003). Enterprise Education: Influencing Students' Perceptions of Entrepreneurship. *Entrepreneurship: Theory and Practice*. 28 (2), 129-144.
- Pihie, L. and Akmaliah, Z. (2009). Entrepreneurship as a Career Choice: An Analysis of Entrepreneurial Self-Efficacy and Intention of University Students. *European Journal of Social Sciences*. 9 (2), 338-349.
- Ponmani, R. (2015). *A Study on Entrepreneurial Attitude Orientation and Intention among Various Categories of Students*. Ph.D. Thesis. Online. Retrieved October 10, 2023 . from: <https://shodhganga.inflibnet.ac.in/handle/10603/72720>
- Pramudita, D. P. D. (2021). Entrepreneurship Self-Efficacy, Attitudes towards Entrepreneurship, and Student's Entrepreneurship Interest. *Airlangga Journal of Innovation Management*. 2 (1), 53-67.
- Puni, A., Anlesinya, A., and Korsorku, P. D. A. (2018). Entrepreneurial Education, Self-Efficacy and Intentions in Sub-Saharan Africa. *African Journal of Economic and Management Studies*. 9 (4), 492-511.
- Sitinjak, I. (2019). The Effect of Entrepreneurial Self-Efficacy and Entrepreneurial Competence on the Entrepreneurial Entry Decision and the Success of Start-up MSMEs in Medan City. *Jurnal Ekonomi Bisnis dan Kewirausahaan*. 8 (3), 204-215.

- Schumacker, R. E., and Lomax, R. G. (2004). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Tabachnick, B. G., and Fidell, L. S. (2007). *Using Multivariate Statistics* (5th ed.). New York: Allyn and Bacon.
- Tsai, K. H., Chang, H. C., and Peng, C. Y. (2016). Extending the Link between Entrepreneurial Self-Efficacy and Intention: A Moderated Mediation Model. *International Entrepreneurship and Management Journal*. 12, 445-463.